

TILBURG

TILBURG PAKT PLANET AAN — VOOR NU EN LATER

OMGEVINGSVISIE ALS ROUTEKAART

De omgevingsvisie is de routekaart, gebaseerd op de Omgevingswet die in 2019 van kracht wordt. 2016 was een jaar van voorbereiding, waarin we de planetaanpak introduceerden. Die aanpak wordt gevolgd voor ieder planetthema: Klimaatadaptatie, Groen in de stad, Gezondheid (Brabantse Health Deal), Verduurzaming van de gebouwenexploitatie, Mobiliteit, Energie, Circulaire economie, Ruimtelijk Cultureel Erfgoed, Aanbestedingen, Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (landelijk manifest), ...

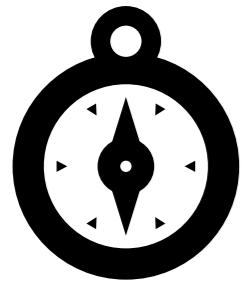
De Planetroute kruist die van People en Profit. Duurzaam ontwikkelen betekent immers gelijktijdig oog hebben voor het welzijn van mensen, natuur en economie.

DUURZAAMHEIDSBALANS ALS BELEIDSKOMPAS

Raad, college en ambtelijke organisatie houden elkaar scherp op het steeds vinden van het juiste evenwicht. Zij benutten de Duurzaamheidsbalans als kompas voor beleid: hoe staan we ervoor; waarop moet de planetaanpak worden bijgestuurd? We monitoren hoe de wijken en buurten zich ontwikkelen. Hiervoor gebruiken we onder meer de Wijktoets en de Leefbaarheidsmonitor. Zo krijgen we inzicht in de kwaliteit van de diverse wijken ook op het gebied van leefbaarheid. Vanuit dit inzicht zoeken we samen met anderen naar oplossingen die werken.

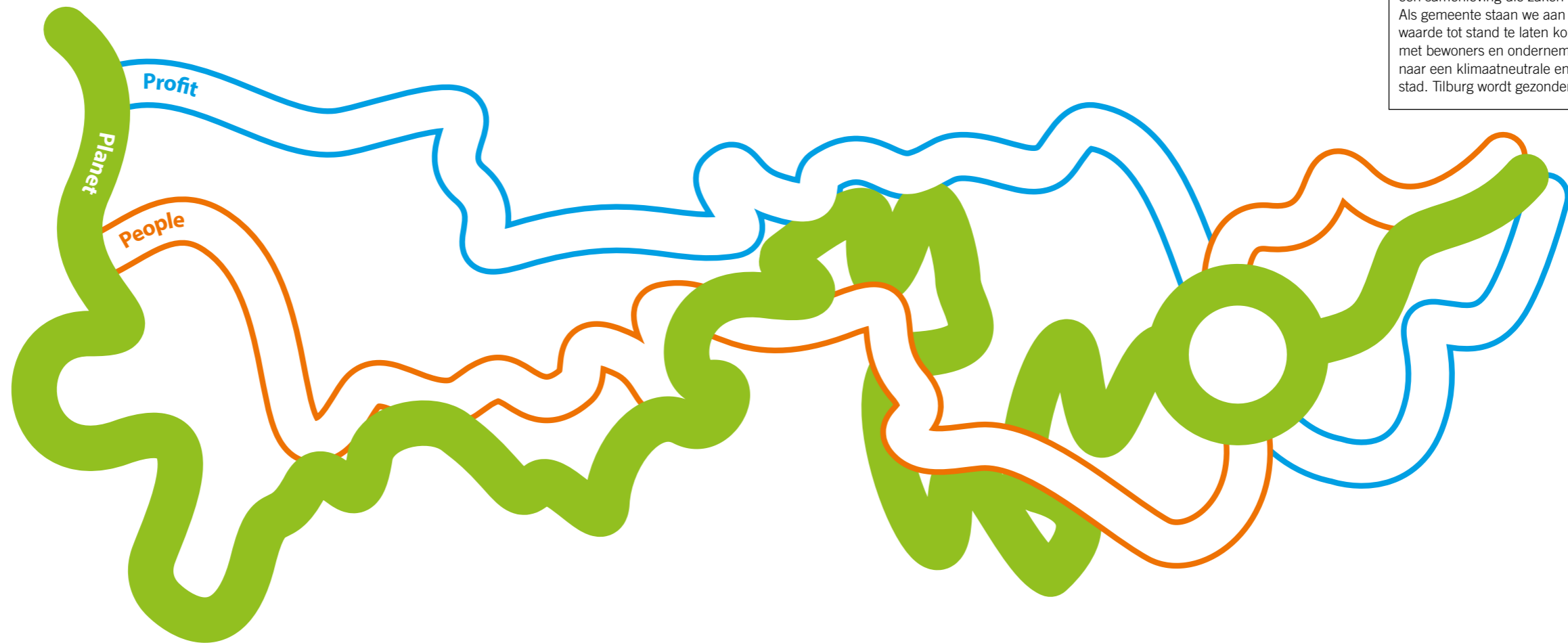
KOERSEN OP EEN DUURZAMERE TOEKOMST

Tilburg koerst met de planetaanpak op een duurzame toekomst. Het gaat over mensen, over een samenleving die zaken ervaart als waardevol. Als gemeente staan we aan de lat om die publieke waarde tot stand te laten komen. Door, voor en met bewoners en ondernemers zijn we op weg naar een klimaatneutrale en klimaatbestendige stad. Tilburg wordt gezonder, schoner en groener.

KERNWAARDEN ALS VERTREKPUNT

De gemeente Tilburg neemt besluiten op basis van kernwaarden waarop ze aangesproken wil worden. Voor planet zijn dat 6 waarden die samen het ethisch kompas vormen: dit is wat de gemeente Tilburg de moeite waard vindt om na te streven!

KERNWAARDEN

1. GEZONDE OMGEVING VOOR MENS EN NATUUR

Wat we doen en laten moet bijdragen aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit voor inwoners van Tilburg, Udenhout en Berkel-Enschot. De manier waarop we de omgeving inrichten draagt bij aan maatschappelijke doelen. Denk bijvoorbeeld aan de invloed van groen op het welbevinden van mensen. Met mogelijkheden om te bewegen en elkaar te ontmoeten. We investeren in een grote verscheidenheid aan dieren en planten. Want die leveren ecosysteemdiensten, zoals waterberging en zuurstof.

2. ZORGVULDIG RUIMTEGEBRUIK

We benutten het bestaande zo slim mogelijk. We kijken altijd naar de mogelijkheden om nieuwe initiatieven in te passen binnen bestaand bebouwd gebied. Als de functie van een plek verandert, dan bevorderen we dat dit leidt tot een betere benutting van onze ruimte. Ook het tijdelijk en gedeeld gebruik van ruimte valt hieronder. Denk bijvoorbeeld aan braakliggende gronden en leegstaande gebouwen.

3. TOEKOMSTBESTENDIG

We kijken terug en vooruit. Enerzijds houden we rekening met onze geschiedenis. Dat doen we door respectvol in te spelen op de omgeving die gekleurd is door de historische structuren en stadsgezichten, de monumenten en de archeologie. Anderzijds houden we rekening met veranderingen en onzekerheden in de toekomst en met langdurig beheer. Het streven is om gevolgen van klimaatverandering te voorkomen, ze tot op zekere hoogte te accepteren en ons aan te passen aan die gevolgen. Het betekent dat we inzetten op een mix van mitigatie, acceptatie en adaptatie.

4. NIET AFWENTELLEN

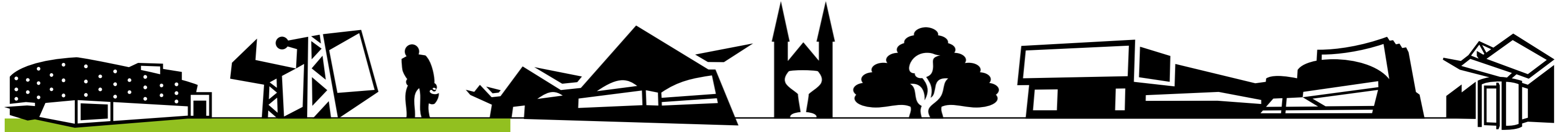
We zorgen ervoor dat andere mensen of ecosystemen niet worden benadeeld door onze activiteiten. Toekomstige generaties moeten over dezelfde voorraden beschikken als wij. Daarom houden we een circulaire economie voor ogen, waardoor we de consumptie van grondstoffen drastisch verminderen en daarmee minder CO2-uitstoot veroorzaken. Als gemeente kopen we circulair in. We moedigen marktpartijen aan om zo duurzaam mogelijke producten en diensten te leveren. De aluminium lichtmasten zijn bijvoorbeeld al volledig circulair.

5. GEBIEDSKWALITEITEN BENUTTEN

We benutten de intrinsieke kwaliteiten voor een karakteristieke, mooie en afwisselende omgeving. We geven vorm aan een herkenbare gebiedsidentiteit. Tilburg heeft een erfgoed waarop stad en dorpen trots kunnen zijn, omdat het zo'n eigenzinnig en divers karakter heeft. De verhalen hierover verdienen de aandacht. We gaan de schijnwerpers zetten op nieuwe iconen: plekken van cultuurhistorische waarden die we aan elkaar verbinden.

6. EIGENAARSCHAP

We richten processen zo in dat mensen zich 'eigenaar' voelen van het gebied en daardoor medeverantwoordelijkheid nemen voor het gebruik en beheer ervan. We brengen de natuur dichterbij bewoners. Veel mensen nemen de natuur als te vanzelfsprekend aan. Ze staan er te ver vanaf. Veel winst is te halen als er aan nog veel meer Tilburgse keukentafels wordt gesproken over duurzame energie, isolatie en groen. Waarbij 'gezondheid' de trigger kan zijn. We steunen de talloze bewonersinitiatieven. We geven mensen die dat willen letterlijk en figuurlijk de ruimte om in hun buurt, dorp of kern aan de slag te kunnen. Onder meer door de rek te zoeken in de regels.

GROEPSREIS

DE TILBURGSE PLANETAANPAK HEEFT DE KENMERKEN VAN EEN AVONTUURLIJKE GROEPSREIS. OP REIS IS ER RUIMTE VOOR EIGEN INITIATIEF EN KEUZEVRUIJHEID, MAAR ER IS EEN GEZAMENLIJK VERTREKpunt: DE KERNWAARDEN. EN EEN BESTEMMING WAAR IEDEREEN NAAR TOE WIL: EEN GEZONDER, SCHONER EN GROENER TILBURG. GEDURENDE DE REIS WORDT AANDACHT BESTEED AAN EEN AANTAL ASPECTEN: REISGENOTEN, REISLEIDERSCHAP, REISBEGELEIDING, REISVERHAAL EN REISINFORMATIE. HOE WE OP PAD ZIJN ILLUSTREREN WE AAN DE HAND VAN DRIE GEBIEDEN: SPOORZONE, STAD ALS GEHEEL, MOERENBURG/KONINGSHOEVE.

DE STAD MET AL HAAR INITIATIEVEN

'Eigenaarschap' vertalen we naar ruimte maken voor burgers en hun initiatieven. Zij zijn partner bij beleidsvorming en besluitvorming door de raad en kunnen direct invloed uitoefenen op de politieke agenda. De raad zoekt Tilburgers actief op. Bijvoorbeeld door tijdens het Stadsgeprek ideeën en initiatieven uit te wisselen over 'duurzaam 013'. We legitimeren de wens van burgers om zelf zaken te regelen. Zo hebben bewoners vijf energiecoöperaties opgezet, die inmiddels vier windmolens realiseren op de Spider. Samen met coöperaties in het Hart van Brabant. Door deze initiatieven worden veel meer mensen zich bewust van de klimaatverandering en de maatregelen die zij kunnen treffen. We trekken samen met hen op in het project Samen Geeft Energie (SGE). We stimuleren Tilburgse bedrijven en organisaties om bij te dragen aan de KennisCloud om kennis en ideeën uit te wisselen. We betrekken hen als partner bij vraagstukken als de verduurzaming van het warmtenet.

SAMEN

De gemeente is samen op reis en maakt in die gezamenlijkheid ruimte om nieuwe wegen te ontdekken en uit te proberen wat werkt.

We hebben de stad, de dorpen en de regio nodig om mee te denken, mee te zien en mee te doen. Daarmee komen onmiddellijk plezier en creativiteit om de hoek kijken. Naast planet, people en profit is dit de 4e p van pleasure en prosperity. Want het is leuk en leerzaam om duurzaam leven en ondernemen tot gemeengoed te maken.

REISGENOTEN

De gemeente heeft oog voor *ieders belang en perspectief* om bij te dragen aan planetdoelen. Zodat de kring reisgenoten alsmaar groter gemaakt kan worden.

We investeren in oprechte aandacht en staan open voor uiteenlopende belangen en drijfveren. Het gaat ons niet om het afkopen van schuldgevoel. Mensen en bedrijven moeten echt gemotiveerd zijn om eco-effectief te handelen. Het is een voorwaarde om duurzame ontwikkeling op grotere schaal van de grond te krijgen.

REISLEIDERSCHAP

De gemeente is een reisgenoot die verschillende rollen speelt, al naar gelang de situatie. Green Deals zijn een beproefd instrument dat we blijven inzetten: ook andere partijen zijn medeverantwoordelijk om de ambities te halen door erin te investeren en aan bij te dragen. De energieke samenleving omarmen we: burger-initiatieven geven we ruimte en waar mogelijk bieden we hulp. We onderscheiden de volgende rollen: *initiëren*: wij nemen als eerste het initiatief; *reguleren*: wij regelen hoe het gebeurt met regels en beleid; *regisseren*: wij doen het samen met andere partijen maar wij bepalen hoe het gebeurt; *stimuleren*: we geven een positieve beloning voor wat anderen doen; *faciliteren*: we helpen een beetje maar de regie ligt ergens anders; *loslaten*: we laten het over aan burgers of bedrijven in de stad.

REISBEGELEIDING

De gemeente benut lokale, regionale en landelijke reisgidsen als *inspirator, vraagbaak, coach, facilitator en versneller*.

Mede dankzij het Milieucafé staan natuur en milieu in Tilburg al jarenlang hoog op de politieke agenda. Het initiatief ging in 1993 van start en groeide uit tot een succesvolle talkshow over leefbaarheid en duurzaamheid. Bij kennismakelaar MOED [Midden-Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij voor Energie en Duurzaamheid] zit regionale ontwikkelkracht. Hier kunnen initiatiefnemers terecht met ideeën over energiebesparing en grootschalige duurzame energievoorziening en –afname in de regio. Met vragen kunnen bewoners en ondernemers terecht bij het Tilburgse Klimaatbureau. Duurzaamheidscoaches kunnen ingezet worden bij het verduurzamen van gebouwenexploitatie. Vanuit de gemeente nemen we deel aan de landelijke Circulair Inkopen Academy.

REISVERHAAL

De gemeente hecht belang aan 'het verhaal van Tilburg' omdat het bijdraagt aan de leesbaarheid en de herkenbaarheid van ons ruimtelijk cultureel erfgoed.

Deze geschiedenis is deel van het collectief geheugen en speelt een rol in de beleving van onze omgeving. Daarom zien we toe op planologische borging van de cultuurhistorische waarden en zorgvuldig beheer. En we nemen initiatieven om het verhaal zichtbaar te houden of juist zichtbaar te maken.

REISINFORMATIE

De gemeente vindt *communicatie* over planetthema's een belangrijk instrument om doelen te halen.

We communiceren over de planetontwikkeling van Tilburg. Om bewustwording te vergroten, gaan we meer zichtbaar maken wat we onder en boven de grond doen om de leefbaarheid te vergroten.

SPOORZONE

1. Deze waarde staat op een laag pitje door de economische crisis. We besteden te weinig aandacht aan groen, water en klimaatadaptatie.
2. We houden rekening met bodemverontreiniging, renoveren bestaande gebouwen en geven ze een nieuwe bestemming.
3. Ruimtelijke adaptatie hebben we niet op het netvlies, duurzame energie wél: warmte- en koudeopslag, zonnepanelen op gebouwen. En we vergroten de bereikbaarheid door een nieuw busstation, nieuwe fietsenstalling, vernieuwing van het station, aanleg Willem II-passage.
4. We wentelen niet af.
5. We behouden het cultureel erfgoed, de unieke gebouwen.
6. De stad beslist mee over de inrichting en het gebruik van het voormalige Gent & Loosterrein als veelzijdig stadspark.

MOERENBURG-KONINGSHOEVE

1. Voor inwoners uit de stad is landschapspark Moerenburg-Koningshoeve nabij. Ze zijn zo buiten. Met de aanleg van fiets en wandelpaden spelen we daarop in.
2. Het gebied krijgt een multifunctioneel karakter, die de ecologie rijker en het landschap aantrekkelijker maakt.
3. We verduurzamen de bierbrouwerij. Nu nog aandacht voor de gevolgen van klimaatverandering voor dit gebied!
4. We wentelen hier niet af.
5. We bouwen voort op de historie van en in het gebied: Huize Moerenburg, trappistenklooster Koningshoeve.
6. We ontwikkelen het gebied met mensen/eigenaren in het gebied. De gezamenlijke ambitie die is opgesteld, getuigt daarvan.